

Рецензия

относно процедура за присъждане на образователната и научна степен „доктор по психология”

на дисертационен труд на тема „Ефект на мотивацията на работещите върху връзките между общата Аз-ефикасност, специфичната Аз-ефикасност и представянето в работата” (The effect of employees' motivation on the connections between general self-efficacy, specific self-efficacy and performance)

Професионално направление: 3.2. „Психология“

Докторска програма: „Социална, организационна и консултативна психология“

Докторант: Рафаел Гомел, ВСУ „Черноризец Храбър”, Катедра „Психология”

Научни ръководители: проф.д-р Валери Стоянов и доц. д-р Даниела Андонова

Рецензент: доц. д-р Ваня Господинова Христова, съгласно Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 1206 от 20.10.2017 г.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Научната задача, която си поставя предлаганата дисертация, засяга една невралгична точка която привлича интереса не само на специалистите в областта на психологията, но и в областта на социологията и другите хуманитарни и обществени науки.

Това е така поради няколко обстоятелства: първо интересът към труда като основна човешка дейност произтича от факта, че чрез неговото осъществяване човек може да удовлетвори потребността си от активност и участие в създаването на социално значими ценности и блага.

Второ мотивацията, в качеството си на личностна характеристика повлиява съществено поведението и активността на индивидите. Според

редица автори тя е стимулатора, който ориентира човека към подбирането на определена дейност, дава насоката на неговото поведение и поддържа нивото на активността и производителността в работата му.

Трето, но не на последно по важност място е фактът, че познаването на различните механизми и начини за мотивация, характера на протичане на процесите на подбудата и използването на индивидуалния потенциал на отделните индивиди е една от основните задачи на ръководителите и специалистите по управление на човешките ресурси в процеса на подобряването на производителността от труда.

Малко съвременни изследователи считат, че мотивацията въздейства върху Аз-ефикасността и представянето в работата, т.е. производителността. Такъв подход приема и Рафаел Гомел, който си поставя за цел да установи дали и в какво степен мотивацията влияе върху представянето в работата както пряко, така и опосредствано чрез въздействието си върху Аз-ефикасността.

Дисертационният труд е представен в обем от 149 страници, като съдържанието е структурирано в увод, пет глави и заключение. Цитирани са 106 източника на латиница.

Източниците са използвани коректно с прецизно оформени позовавания. Включени са седем приложения, в които е представен основният изследователски инструментариум необходим за проведеното емпирично изследване.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Структурата на дисертацията е логически изградена и подчинена на цялостното разработване на изследователския проблем, на проверката на поставената изследователска хипотеза и произтичащите от нея изследователски въпроси.

В глава първа – „Увод“ е представена аргументацията за избора на изследователската проблематика, както и теоретичната и практическа значимост на потребността от успешно и ефективно управление на представянето на служителите, чрез създаване на най-подходящите стратегии, което би подпомогнало организациите да постигат целите си по начин, съответен на потребностите, целите и благополучието на работещите в тях хора.

Дефинирани са необходимите за дисертационното изследване параметри, а именно обект и предмет на изследване, основната цел на дисертационния труд и поставените за решаване задачи, ограничения и методи на изследване.

Втора глава „Теоретичен преглед“ е теоретична и акцентира върху част от основните конструктори на изследването. Прави много добро впечатление логическата структура на изложението, при което последователно се разгръща проблематиката за мотивацията – основните изследователски перспективи, теории и детерминанти, както и нейните ефекти върху поведението на човека. След това вниманието се насочва към теорията за социалното учене и Аз-ефикасността. Накрая е представен и модела на дисертационното изследване, който ще бъде подложен на емпирична проверка.

Теоретичният анализ завършва с открояване на основни изводи. Цялостното му представяне е добре структурирано и балансирано, като са разкрити съществени аспекти на изследваната проблематика, което от своя страна е солидна база за емпиричното изследване.

Третата глава „Изследователска методология“ е посветена на методологията и методиката на емпиричното изследване. Прецизно са формулирани целта, задачите, предмета на изследването; представени са емпиричните проекции на теоретичния модел с посочване на независимите

и зависимите променливи, формулирани са хипотезите и методите за анализ на данните. Извадката на изследваните лица (224 участника) е описана като са представени основни социодемографски характеристики като пол, възраст и месторабота. За събиране на необходимата информация са използвани три въпросника - Въпросник за обща Аз-ефикасност, Въпросник за мотивация за изпълнение на задача, Въпросник за измерване на специфичната Аз-ефикасност. Проведени са два експеримента с изпълнение на съответните задачи в тях.

Анализите са базирани на подходяща статистическа обработка изпълнена с SPSS. Методите за анализ на данните включват: описателни статистики; t-test за независими извадки, t-test за подвойкови сравнения, тестове на Pearson и Spearman за наличие на корелационни връзки между променливите; използвана е и линейна регресия за установяване на взаимодействия между изследваните променливи.

В четвърта глава „Резултати от изследването“ са представени резултатите от проведеното изследване, като са анализирани взаимовръзките и влиянията на измерваните променливи. Проследени са взаимовръзките между: мотивацията и Аз-ефикасността; общата Аз-ефикасност и специфичната Аз-ефикасност; мотивацията и представянето; и Аз-ефикасността и представянето.

Последователно са описани характеристиките на използваните въпросници, корелационните анализи и линейният регресионен анализ.

Данните са представени с отчитане на разликите между мениджъри и работници, между жени и мъже и между по-млади и по-възрастни изследвани лица.

Емпиричното изследване е планирано и проведено в съответствие с изискванията на дисертационния труд, анализите разкриват сериозната

теоретична и методологическа подготовка на докторанта, а направените изводи обогатяват теорията и имат практико-проложна значимост.

В глава пета „Обсъждане и заключения“ получените резултати са интерпретирани от гледна точка на степента, в която потвърждават хипотезите. Въз основа на това са изведени изводи и са предложени възможности за практически приложения на резултатите от дисертационното изследване.

В заключението е направено обобщение на получените резултати от дисертационното изследване. Направените изводи следват от текста, логични са и са пряко обвързани с конкретната проблематика.

III. АВТОРЕФЕРАТ И ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Авторефератът към дисертационния труд вярно и точно отразява дисертационния труд, а публикациите по него са достатъчни и включват съществени страни от работата на докторанта.

Авторското участие в получаването на приносите в дисертационния труд са адекватно отразени:

- На основата на теоретичния анализ на водещите възгледи за мотивацията и Аз-ефикасността е предложен концептуален модел, който дава възможност за обогатяване на теоретичното познание.
- Изследването допринася за изясняване на теоретична неяснота, отнасяща се до посоката на връзката между мотивацията и Аз-ефикасността и до ролята на двата феномена в детерминацията на поведението.
- На основата на резултатите от собствено емпирично проучване са идентифицирани несъответствия с водещата теория за Аз-ефикасността като са открити възможности за бъдеща изследователска работа в областта.

➤ Резултатите от дисертационното изследване имат голям потенциал за приложимост в практиката от специалисти, занимаващи се с управление на персонала, давайки им възможност за повишаване на мотивацията на работещите посредством определяне на най-подходящата за организацията система за увеличаване на производителността.

По дисертационния труд има посочени три публикации, в които са представени съществени части от труда.

IV. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ:

По същностните страни на основните тези и тяхното доказване в дисертацията нямам критични бележки. В хода на разработването на дисертационния труд и в качеството ми на рецензент докторантът се постара добросъвестно да отрази направените бележки.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд на Рафаел Гомел има характер на самостоятелно научно изследване. С него автора разкрива своите задълбочени теоретични познания и умения за провеждане и интерпретиране на емпирични изследвания. Дисертацията съдържа приноси както в теоретичен, така и в практико-приложен аспект.

Въз основа на изложеното по-горе, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Рафаел Гомел по „Социална, организационна и консултативна психология“ професионално направление 3.2. „Психология“.

Гр. Варна
26.10.2017 г.

Рецензент: 
(доц. д-р Ваня Христова)